

DRUŠTVENE VESTI

DELOVANJE ZVEZE GEOGRAFSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE OD JUNJA 1984 DO JANUARJA 1986

Na ustanovni skupščini Zveze geografskih društev Slovenije ob 13. zborovanju slovenskih geografov v Dolenjskih Toplicah je bila 14. 10. 1984 ustanovljena Zveza geografskih društev Slovenije. Organi zveze so se konstituirali v naslednjem sestavu: izvršni odbor sestavljajo predsednik zveze, podpredsednik, vodje stalnih komisij, dva tajnika in po en predstavnik vsakega rednega člana zveze (društva); predsedstvo: dr. Jurij Kunaver — predsednik, dr. Peter Habič — podpredsednik, Janja Turk — tajnik I, Metka Špes — tajnik II; komisija za znanstveno delo: dr. Mirko Pak — predsednik; komisija za geografsko vzgojo in izobraževanje: mag. Slavko Brinovec — predsednik; komisija za tisk: dr. Vladimir Klemenčič — predsednik; komisija za finančno-gospodarska vprašanja: mag. Milan Orožen-Adamič — predsednik; nadzorni odbor: dr. Milan Šifer, dr. Vladimir Bračič, Emil Kolenik, Cita Marjetič, Stane Košnik; disciplinsko sodišče: dr. Ivan Gams, dr. France Bernot, mag. Rado Kočevar.

Na ustanovni skupščini je bil sprejet statut Zveze geografskih društev Slovenije. Konec lanskega leta pa so bili izpolnjeni pogoji za registracijo Zveze, ki je bila potrjena junija letos. V zvezo je včlanjeno šest geografskih društev s približno 600 člani.

Geografsko društvo Gorenjske je bilo ustanovljeno 26. 1. 1984, prvi predsednik je bil Pisanec Franc. V novem mandatnem obdobju bo društvu predsednikovala Mara Črnilec. Društvo deluje na območju občin Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič.

Ljubljansko geografsko društvo se je osamosvojilo 17. 5. 1984. Društvo vodi dr. Matjaž Jeršič. Povezuje geografe občin Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Center, Ljubljana-Moste-Polje, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Vič-Rudnik, Cerknica, Domžale, Grosuplje, Hrastnik, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Ribnica, Trbovlje, Vrhnika in Zagorje ob Savi.

Geografsko društvo Maribor je imelo ustanovni občni zbor 19. 9. 1984. Predsednik društva je dr. Borut Belec. Deluje na območju občin Maribor-Rotovž, Maribor-Tabor, Maribor-Tezno, Maribor-Pobrežje, Maribor-Pesnica, Maribor-Ruše, Lenart, Gornja Radgona, Ljutomer, Murska Sobota, Lendava, Ptuj, Ormož, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Radlje, Dravograd, Slovenj Gradec in Ravne na Koroškem. V okviru društva delujeta ptujski in pomurski aktiv geografov.

Geografsko društvo Celjske regije je bilo ustanovljeno 10. 4. 1985. Predsednik društva je Stanko Vizjak. Društvo deluje na območju občin Celje, Šentjur, Šmarje, Slovenske Konjice, Laško, Žalec, Mozirje in Titovo Velenje.

Geografsko društvo Primorje vključuje geografe iz občin Koper, Izola, Piran in Ilirska Bistrica. Društvo je bilo ustanovljeno 14. 11. 1984, vodi ga Jože Žumer.

Geografi primorskih občin Nova Gorica, Tolmin in Ajdovščina so se povezali v Geografskem društvu Nova Gorica. Ustanovni občni zbor društva je bil 27. 8. 1985. Predsednik društva je Ana Skerlovnik-Štrancar.

Društvena dejavnost je zaživela v vseh društvih, čeprav ponekod začetni elan nekoliko peša. Kljub uspešni organizaciji zborovanja slovenskih geografov v Dolenjskih Toplicah, geografom Dolenjske še ni uspelo ustanoviti samostojnega društva. Geografsko društvo Maribor si prizadeva povezati geografe na Koroškem in ustanoviti geografski aktiv koroških geografov.

Geografska društva si prizadevajo včlaniti čimveč geografov. Žal so uspehi polovični, pogrešajo zlasti mlade geografe, ki bi lahko s svežimi idejami popestrili dejavnost društev. Tako kot v prejšnjih poročilih lahko tudi sedaj zapišemo, da je še vedno premalo osnovnošolskih in srednješolskih učiteljev geografije včlanjenih v društva, zelo skromno število pa jih redno prebira Geografski vestnik ali Obzornik. Društva bi se morala v tej smeri še bolj angažirati in pripraviti programe, s katerimi bi pritegnili več članov. Res pa je, da društvena angažiranja med geografi v šolah nimajo vedno velikega odziva.

Društva omogočajo svojim članom predvsem izobraževanje v obliki strokovnih predavanj in ekskurzij. Na tem področju so uspešna društva v Kranju, Ljubljani in Mariboru. Ljubljansko geografsko društvo je leta 1985 organiziralo sedem strokovnih ekskurzij, ki se jih je v povprečju udeležilo od 20 do 30 članov. Pripravili so pet večerov s strokovnimi predavanji ter tečaj o uporabi računalnika pri pouku geografije. Geografsko društvo Gorenjske je lani organiziralo dve predavanji. Dejavnost so popestrili s strokovno ekskurzijo v Švico in strokovno-družabnim srečanjem na turistično usmerjeni kmetiji v Škofjeloškem hribovju. Uspešni so bili tudi pri pridobivanju novih članov. Geografsko društvo Maribor je posvetilo posebno pozornost strokovnemu izobraževanju članov, pomoč učiteljem pri pouku geografije, strokovnim predavanjem, ekskurzijam in raziskovalni dejavnosti v severovzhodni Sloveniji. Organizirali so štiri predavanja in dve strokovni ekskurziji. Komisija za geografsko vzgojo in izobraževanje GDM pa je izvedla predavanje in demonstracijo uporabe računalnika v osnovni šoli. Društvo je uspešno organiziralo tudi III. jugoslovanski agrarnogeografski simpozij v Mariboru. Za vsa društva velja, da bodo za potrebe stalnega strokovnega izpopolnjevanja članstva morala poleg klasičnih oblik poiskati tudi nove oblike dela.

Komisija za znanstveno raziskovalno dejavnost ZGDS je velik del zastavljene programa uresničila. Delo komisije vodi devetčlanski odbor, predsednik je dr. Mirko Pak. V okviru komisije sta delovali dve podkomisiji, Podkomisija za geografsko imenoslovje in terminologijo ter Podkomisija za računalništvo. Komisija je imela velik pomen in vlogo pri usklajevanju dela v okviru slovenskih geografskih institucij in geografije nasploh. Kažejo se namreč pomanjkljivosti in slabosti v sedanjih organiziranosti znanstveno raziskovalnega dela med slovenskimi geografskimi in drugimi institucijami, kjer so zaposleni geografi. K temu bistveno prispeva obseg in način financiranja znanstveno raziskovalnega dela, ki zavira sodelovanje med institucijami in omejuje organizacijo skupnih projektov. Vse to odseva tudi v ne preveč vzpodbudni udeležbi na sestankih komisije, ki se jih v glavnem udeležujejo vedno isti raziskovalci. Komisija se je sestala devetkrat. Na programu so bile naslednje teme: geomorfološko kartiranje, negativni učinki gradnje hidroenergetskih objektov, monografija in regionalna geografija Slovenije, plan Slovenije in Ljubljane 2000, znanstveno raziskovalno delo slovenskih geografov, geografska terminologija. Podobno kot dosedaj se je komisija aktivno vključila v pripravo koncepta, organizacijo in samo izvedbo znanstveno raziskovalnega dela na Notranjskem za potrebe 14. zborovanja slovenskih geografov v Postojni 1987. leta. Projekt vodi dr. Peter Habič. Člani komisije aktivno delujejo v organih Zveze geografskih društev Jugoslavije. Že drugo mandatno obdobje je dr. Mirko Pak predsednik Komisije za znanstveno delo ZGDJ, ki uspešno deluje s sedežem v Ljubljani. Aktivnost se izraža tudi v organizaciji strokovnih sestankov, pobudah za Atlas SFRJ in Monografijo SFRJ ter v uredništvu skupne revije *Geographica Jugoslavica*.

Reorganizacija Geografskega društva Slovenije je narekovala preoblikovanje šolske sekcije v Komisijo za geografsko vzgojo in izobraževanje ZGDS. Odbor komisije je sestavljen na delegatskem principu, delo odbora vodi sekretariat, predsednik je mag. Slavko Brinovec. Sekretariat je imel osem sej, na katerih so obravnavali

materialni položaj Geografskega obzornika, sodelovanje na zborovanjih in seminarjih, pregledali so programe dela podkomisij in pričeli s postopkom spremembe poslovnika. V okviru komisije delujejo štiri podkomisije:

- podkomisija za oblikovanje in spremljanje programov geografije — vodi jo Mira Verbič,
- podkomisija za znanstveno raziskovalno delo na področju metodike in didaktike geografije — vodi jo Marija Košak,
- podkomisija za popularizacijo geografije med mladimi — vodi jo mag. Metka Špes,
- podkomisija za uvajanje računalništva pri pouku geografije — vodi jo Bibijana Mihevc.

Komisija je posebno pozornost posvetila 12. kongresu geografov Jugoslavije. Za kongres se je iz Slovenije prijavilo enajst referentov, vendar se vsi kongresa niso udeležili. Komisija je organizirala dva debatna večera. Na prvem so se udeleženci seznanili z 12. kongresom geografov Jugoslavije, programom komisije in predlaganim temam za naslednje zborovanje slovenskih geografov v Postojni. Večer je popelstil dr. Dušan Plut s predstavitvijo svoje knjige *Za ekološko svetlejši jutri*. Drugi večer je bil namenjen uporabi računalnika pri pouku geografije. Z namenom, da bi seznanili učitelje geografije z delom Komisije za geografsko vzgojo in izobraževanje, izdaja ta dvakrat letno posebno informacijo o programu dela za naslednje mandatno obdobje. Komisija si prizadeva ustvariti tesnejše in aktivnejše stike z društvi. Tudi v prihodnje namerava nadaljevati s sprejeto usmeritvijo ter se kadrovske prenoviti in okrepati.

Zveza geografskih društev Slovenije je v dveletnem obdobju ob sodelovanju s posameznimi društvi organizirala več akcij. Ob priliki III. jugoslovanskega agrarno-geografskega simpozija v Mariboru je Zveza geografskih društev Slovenije izročila priznanja »dopisni častni član«. Priznanja so prejeli geografi iz tujine in Jugoslavije: akad. prof. dr. Branislav Bukurov iz Novega Sada, prof. dr. Ivan Crkvenčič iz Zagreba, prof. dr. Miloš Mišković iz Sarajeva, prof. dr. Mitko Panov iz Skopja, prof. dr. Milorad Vasović iz Beograda, prof. dr. Hans Bobek z Dunaja, prof. dr. Wolfgang Hartke iz Münchna, prof. dr. Jerzy Kostrowicki iz Varšave, prof. dr. Stanislaw Leszczycki iz Varšave in prof. dr. Karel Ruppert iz Münchna.

Zveza geografskih društev Slovenije si prizadeva z rednim izhajanjem Geografskega vestnika in Geografskega obzornika približati in seznaniti čim širši krog geografov in drugih z dosežki na področju geografije. Geografski vestnik redno izhaja kljub finančnim težavam, ki pestijo ta časopis iz leta v leto. Pričakujemo, da bo v prihodnje boljše, saj se je Komisiji za znanstveno delo ZGDS uspelo dogovoriti z ostalimi geografskimi institucijami o pomenu in vlogi Geografskega vestnika kot osrednje geografske revije. Pomen rednega izhajanja Geografskega vestnika je toliko večji, ker predstavlja v obliki zamenjave z geografskimi revijami doma in po svetu (Geografski vestnik pošiljamo v zameno na 130 naslovov), neprecenljiv vir geografskih informacij.

Tudi Geografski obzornik se zadnja leta srečuje s finančnimi problemi, pridružile pa so se tudi organizacijske zagate, kar se odraža v nerednem izhajanju. Želimo, da Geografski obzornik kot časopis za geografsko vzgojo in izobraževanje redno, bolj pogosto informira učitelje geografije s takimi informacijami, ki so v šoli vsestransko uporabne. V vsebino pa bi lahko zajeli tudi novice in obvestila o geografskih društvih po Sloveniji. Zveza namerava uvesti računalniško obdelavo podatkov tudi pri obeh geografskih revijah. Poslovanje pa želimo izboljšati in ažurirati zlasti pri kartoteki članov in priti do enotne kartoteke članov društev in naročnikov obeh društvenih revij.

Pred Zvezo geografskih društev Slovenije je še veliko nalog. Na nekaterih območjih Slovenije geografi še vedno niso organizirani v društva oziroma aktive. Društva naj bi več storila tudi za popularizacijo geografskega tiska med člani. Zveza in zlasti društva naj razširijo svojo dejavnost tudi na nove oblike delovanja, ki bi kljub skromnim finančnim sredstvom lahko popestrile društveno aktivnost. V letu 1987 bo zborovanje slovenskih geografov v Postojni, kjer se bodo geografi znova zbrali in predstavili dosežke raziskovalnega dela ter nova spoznanja geografije v šoli.

Janja Turk, tajnik ZGDS

Na podlagi 4. in 13. člena določil Zakona o društvih (Uradni list SRS, št. 37/74) izhajajoč iz načel o kolektivnem delu, odgovornosti in odločanju je Geografsko društvo Slovenije na rednem občnem zboru dne 14. 10. 1984 sprejelo naslednji

S T A T U T ZVEZE GEOGRAFSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

1. člen

Organizacija se imenuje: Zveza geografskih društev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zveza). Sedež zveze je v Ljubljani, Aškerčeva 12. Območje dejavnosti zveze je Socialistična republika Slovenija.

2. člen

Pečat zveze je okrogel z besedilom: Zveza geografskih društev Slovenije. V pečatu premera 3 cm je z obrisom ponazorjen simbol Triglava in morja ter označena letnica ustanovitve Geografskega društva Slovenije, leto 1922.

3. člen

Zveza je pravna oseba, ki jo zastopa in zanjo podpisuje predsednik po določitih tega statuta, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik oziroma pooblaščen član izvršnega odbora.

4. člen

Zveza je član Zveze geografskih društev Jugoslavije. Zveza je lahko včlanjena tudi v druge sorodne organizacije v SFRJ.

5. člen

Dejavnost zveze je zasnovana na ustavnih načelih, idejnopoličnih izhodiščih samoupravnega socializma ter programski usmeritvi SZDL Slovenije. Zveza sooča v SZDL svoje interese z interesi drugih družbenih dejavnikov ter se sporazumeva in dogovarja za družbene akcije. Sodeluje pri sprejemanju političnih smernic, stališč in sklepov. Na lastno pobudo ali na pobudo organizacij SZDL se dogovarja o vseh aktualnih vprašanjih geografske znanosti, vzgoje in izobraževanja, še posebej o lastni programski zasnovi, kadrovski politiki, mednarodnem sodelovanju, založniški dejavnosti, politiki financiranja in drugem.

6. člen

Zveza se lahko včlani v sorodno tujo ali mednarodno društvo organizacije s podobnimi nameni kot so oblikovani v tem statutu pod pogojem, da javnost tuje ali mednarodne organizacije ni nasprotna z interesi SFR Jugoslavije.